

Pressemeddelelse

Forskere slår alarm: Fejlbehandlede rygsmerter er en kæmpe udfordring

29 af verdens førende rygforskere retter skarp kritik af den måde, sundhedsvæsenet håndterer de rygproblemer, der på verdensplan belaster 540 millioner mennesker. Flere end 880.000 danskere er blandt de ramte. - Vores behandlingssystem kører på en ineffektiv autopilot. Det koster samfundet milliarder af kroner og slider på danskernes livskvalitet, siger SDU-forsker.

Jan Hartvigsen, professor ved Institut for Idræt og Biomekanik på Syddansk Universitet, er blandt de forskere, der nu slår alarm i tre opsigtsvækkende artikler i engelske The Lancet – et af verdens mest anerkendte medicinske tidsskrifter.

I artiklerne retter forskerne en skarp kritik af den måde, sundhedsvæsenet håndterer de rygproblemer, der på verdensplan belaster 540 millioner mennesker. Flere end 880.000 danskere er blandt de ramte.

Jan Hartvigsen er ikke i tvivl om, at der er plads til markante forbedringer i den måde, vi håndterer rygsmerter på:

- Vi spilder vores penge ved at fejlbehandle og fastholde mennesker med rygsmerter i en patientrolle, der medvirker til sygeliggørelse. I stedet for at give patienterne effektiv behandling og holde dem på arbejdet, giver vi dem for meget medicin, for mange unødvendige scanninger og operationer og vi sygemelder for mange. Det kan vi ikke være bekendt, siger Jan Hartvigsen.

Sundhedsvæsenet understøtter forkerte valg

SDU-professoren er næstformand i den globale arbejdsgruppe af forskere, der har analyseret området i de sidste fem år. Han peger på, at sundhedsvæsenet herhjemme er indrettet på en måde, der understøtter de forkerte valg.

- Vi har gode, veldokumenterede behandlinger, som virker på mange, og der er primært tale om uddannelse, træning og manuel behandling hos fysioterapeut eller kiropraktor. Men den behandling er dyrere for patienterne end behandling med medicin eller operation. Det er den bare ikke for samfundet. Rygsmerter koster os konservativt sat 6,7 mia. kr. i Danmark hvert år i behandling og tabt arbejdstid, siger Jan Hartvigsen.

Hvis en del af pengene fra de nuværende behandlinger bruges på at gøre det gratis eller billigere at få uddannelse og træning, og for nogle manuel behandling hos fysioterapeuter og kiropraktorer, vil det, ifølge rygforskerne, understøtte patient-empowerment – hjælp til at hjælpe sig selv. Og det vil være i overensstemmelse med forskningens anbefalinger og Sundhedsstyrelsens Nationale Kliniske Retningslinjer.

- Men der mangler vilje til at flytte ressourcerne. Og så forsker vi alt for lidt på området. Rygsmerter er den hyppigste årsag til funktionsnedsættelse – i alle voksne aldersgrupper, men vi bruger mindre end 1 % af forskningsmidlerne inden for sundhedsområdet til at forske i rygproblemer, siger Jan Hartvigsen.

Vi eksporterer de forkerte beslutninger til u-landene

Artiklerne i The Lancet påpeger, at forskellen i mellem det, man ved, om, hvad der virker bedst i forhold til rygsmerter, og det man rent faktisk gør, forekommer i alle lande. Resultatet er unødvendig eller skadelig medicin, overflødige scanninger og kirurgi fremfor oplysning, træning og behandling.

Forskerne advarer om, at lav- og mellemindkomstlande er i risiko for at gentage fejltagelserne fra vores del af verden.

Der er en stor opgave her, der handler om folkeoplysning. Vi skal forklare folk, at de ikke skal gå i panik, fordi de får ondt i ryggen. Livet stopper ikke. De skal holde sig aktive og gå på arbejde i det omfang, de kan, siger Jan Hartvigsen, der giver tre anbefalinger til beslutningstagerne indenfor sundhedsområdet:

1. Giv alle, der henvender sig til sundhedssystemet, opdateret viden om rygsmerter, så de ikke bliver sygeliggjorte gennem nyttesløse undersøgelser og medicin
2. Giv adgang til fysisk aktivitet og træning for dem, der har behov
3. Lav et system for forebyggelse og behandling, der hænger sammen på tværs af sundhedsvæsen og arbejdsplads

Læs de videnskabelige artikler fra The Lancet her (link: www.thelancet.com/series/low-back-pain)

Fakta om rygsmerter i Danmark

- Hvert år oplever halvdelen af alle danskere at have ondt i ryggen, og ca. 880.000 er meget generet af smerter.
- Danskere, der har ondt i ryggen, går 5 gange så ofte til lægen, som personer uden ondt i ryggen. De har 3,3 millioner flere besøg hos lægen, er indlagt 11.000 gange om året og har 73.000 ambulante hospitalsbesøg.
- Lænderygsmerter er den hyppigste årsag til, at danskere ikke kan gå på arbejde, og 39 % af de sygemeldte bliver afskediget inden for 10 måneder fra deres første sygedag.
- Lændesmerter koster de danske skatteydere 1,8 milliarder kr. om året i form af behandlinger i det offentlige sundhedsvæsen.
- Dertil kan lægges 4,8 milliarder kr. i produktionstab ved sygefravær.

Kilder: Statens Institut for Folkesundhed og Sundhedsstyrelsen

---

Kontakt

Professor Jan Hartvigsen, telefon 65 50 45 22, mobil 60 11 45 22, jhartvigsen@health.sdu.dk

Kommunikationsmedarbejder Bo Kousgaard, 65 50 42 46, mobil 23 23 86 24, bkousgaard@health.sdu.dk